

Ці характеристики цінного паперу показують, в якій мірі та з якою ймовірністю його фактична дохідність може відрізнитися від очікуваної.

Таким чином, в процесі управління портфелем фінансових інвестицій перед інвестором постає завдання щодо проведення ретельного аналізу співвідношення ризику та дохідності портфеля, надання комплексної оцінки ризику фінансових інвестицій в різні види пайових, боргових та похідних цінних паперів з метою формування збалансованого диверсифікованого портфелю. Інвестиційний портфель, який повністю відповідає цілям його формування як за типом, так і за складом включених до нього цінних паперів, є збалансованим портфелем фінансових інвестицій.

УДК 658.148

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А.І. Конотопова, магістрант (*ХДУХТ, Харків*)

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РЕАЛЬНИМИ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Основною метою інвестиційної діяльності підприємства є забезпечення реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, спрямованих на розширення його економічного потенціалу.

Провідну роль в інвестиційній діяльності підприємства відіграють реальні інвестиції. Вони є головною формою реалізації стратегії економічного розвитку підприємства. Специфічний характер реального інвестування і його форм передбачає певні особливості його здійснення на підприємстві. Політика управління реальними інвестиціями – це частина загальної інвестиційної політики підприємства, що забезпечує оцінку й реалізацію найбільш ефективних реальних інвестиційних проектів.

Ефективне управління реальними інвестиціями обумовлює необхідність: з'ясування особливостей реальних інвестицій та можливості їх реалізації в різних формах; розроблення й реалізації інвестиційної стратегії як головної мети інвестиційної діяльності; урахування специфіки форм та видів інвестицій; вибору та оцінки ефективності інвестиційних проектів підприємств; забезпечення оптимального співвідношення джерел фінансування реальних

капітальних інвестицій; оцінювання ефективності реальних інвестицій та формування оптимального інвестиційного портфелю.

Основними формами реального інвестування є: придбання цілісних майнових комплексів; нове будівництво; реконструкція; модернізація; оновлення окремих видів устаткування; інноваційне інвестування в нематеріальні активи; інвестування приросту запасів матеріальних оборотних активів. Усі перераховані форми реального інвестування можуть бути приведені до трьох основних його напрямків: 1) капітальне інвестування або капітальні вкладення; 2) інноваційне інвестування; 3) інвестуванню приросту оборотних активів.

Найважливішим серед документів, потрібних для ефективного впровадження інвестиційних проєктів, є бізнес-план інвестиційного проєкту. Розробка бізнес-плану пов'язана з використанням великої кількості інформації. У процесі складання інвестиційного бізнес-плану важливо правильно й дохідливо викласти його мету, суть інвестиційного проєкту і форми його реалізації, а також кінцеві результати від здійснення інвестицій. Необхідно особливу увагу звернути на такі розділи бізнес-плану, як характеристика об'єкта інвестування, продукції, робіт, послуг; аналіз ринку і конкурентного середовища, планування обсягів і структури виробництва; розрахунок потреб ресурсів, визначення джерел ресурсів; організація реалізації інвестиційного проєкту, стратегія фінансування інвестиційного проєкту, бізнес-план доходів і витрат інвестиційного проєкту, графік порогу беззбитковості, визначення ефективності інвестиційного проєкту за допомогою системи взаємопов'язаних показників.

Формалізованим способом визначення інвестиційної привабливості проєкту є комплекс таких заходів, які об'єднуються в єдину систему методів: 1) оцінка інвестиційного проєкту; 2) аналіз бізнес-плану реалізації інвестиційного проєкту; 3) визначення ефективності інвестиційного проєкту; 4) визначення соціального ефекту інвестиційного проєкту; 5) аналітичний опис інвестиційного проєкту та результуюча оцінка ефективності інвестиційного проєкту.

У процесі прийняття рішень щодо реалізації окремих альтернативних інвестиційних проєктів вирішальну роль відіграє оцінювання їх ефективності. Для цього необхідно здійснити фінансовий аналіз кожного з проєктів і зіставити показники доходів та витрат з урахуванням рівня інвестиційних ризиків. Якщо через певний період сума доходів, пов'язаних із реалізацією інвестиційного проєкту, перевищує суму інвестиційних витрат, підприємство одержує чистий інвестиційний дохід або «позитивний грошовий потік». Якщо ж сума інвестиційних витрат буде більша, ніж сума отриманих доходів, то

підприємство має так звані чисті інвестиційні витрати або «відплив грошових коштів». Сукупність позитивних і негативних «відпливних» грошових потоків протягом періоду реалізації інвестиційного проекту має назву «чистий грошовий потік».

Основне в інвестиційній діяльності – це швидкість повернення інвестору вкладених коштів через грошові потоки, що їх генерує це вкладення. За фінансування виробничих проектів грошові потоки – це доходи, які надходять інвестору упродовж періоду експлуатації проекту у формі чистих прибутків від реалізації продукції, амортизаційних відрахувань.

У визначенні ефективності інвестиційних проектів інвестор використовує комплексну методику оцінки інвестиційної ефективності проекту, яка включає: оцінку інвестиційного проекту, аналіз бізнес-плану реалізації проекту та його самокупності, до яких входить система кількісних показників, оцінка ступеня ризику впровадження інвестиційних проектів, статистичні та експертні методи оцінки ризику впровадження інвестиційних проектів, а також логіко-імовірнісне моделювання схеми реалізації операції з упровадження інвестиційних проектів та можливого ризику за інвестиційною операцією.

Базові принципи та методичні підходи, що використовуються в сучасній практиці оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів полягають в наступних положеннях.

Оцінка ефективності реальних інвестиційних проектів повинна здійснюватися на основі співставлення обсягу інвестиційних вкладень, з одного боку, і сум та строків повернення інвестованого капіталу, з іншого боку.

Оцінка обсягу інвестиційних затрат повинна охоплювати усю сукупність ресурсів, що використовуються та пов'язані з реалізацією проекту. В процесі оцінки необхідно урахувати всі прямі та непрямі витрати грошових коштів (власних та позичених), матеріальних та нематеріальних активів, трудових та інших видів ресурсів.

Оцінка повернення інвестованого капіталу повинна здійснюватися на основі показника «чистого грошового потоку» (net cash flow). Цей показник формується за рахунок сум чистого прибутку та амортизаційних відрахувань в процесі експлуатації інвестиційного проекту. При проведенні різних видів оцінки цей показник може розглядатися як середньорічний, так і диференційований за окремими періодами експлуатації інвестиційного проекту.

В процесі оцінки суми інвестиційних затрат і чистого грошового потоку повинні бути приведені до чистої теперішньої вартості проекту.

Вибір дисконтної ставки в процесі приведення окремих показників до теперішньої вартості повинен бути диференційований для різних інвестиційних проектів. В процесі такої диференціації повинні бути враховані рівень ризику, ліквідності та інші індивідуальні характеристики реального інвестиційного проекту.

Ефективність реальних інвестиційних проектів в процесі управління оцінюється на основі таких методичних підходів: оцінки повернення інвестованого капіталу на основі показника чистого грошового потоку, який формується за рахунок сум чистого прибутку та амортизаційних відрахувань у процесі експлуатації інвестиційних проектів; приведення до теперішньої вартості як інвестованого капіталу, так і сум грошового потоку; вибору диференційованої ставки відсотка (дисконтної ставки) у процесі дисконтування грошового потоку для різних інвестиційних проектів, визначення внутрішньої норми рентабельності та періоду окупності інвестицій.

УДК 658.14

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

В.С. Семененко, магістрант (*ХДУХТ, Харків*)

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТРУКТУРОЮ КАПІТАЛУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

Акціонерне товариство є найбільш демократичною формою ведення бізнесу, яка дозволяє об'єднати необмежену кількість заощаджень приватних осіб і за якої усі власники несуть обмежену відповідальність за зобов'язаннями корпорації, що само по собі є стимулом до інвестування коштів у ризиковану, але потенційно прибуткову та необхідну для суспільства справу.

Від інших організаційно-правових форм господарювання акціонерні товариства відрізняються таким основними суттєвими ознаками: по-перше, механізмом формування власного акціонерного капіталу – через випуск акцій та продаж їх інвесторам (акціонерам); по-друге, механізмом розподілу фінансових результатів (дивідендна політика); по-третє, механізмом корпоративного управління, що передбачає можливу участь кожного акціонера у діяльності та розподілі прибутків через участь у загальних зборах акціонерів; по-четверте, механізмом можливого зростання (зниження) ринкової вартості